

VWG Nieuwsbrief 15 mei 2021

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Ten aanzien van de veranderingen van de Nieuwsbrief is besloten om een splitsing aan te brengen in de korte en langere berichten.

De korte berichten kunt u vanaf oktober lezen in de maandelijkse Nieuwsbrief die per mailbericht wordt toegezonden. De langere berichten worden rechtstreeks op de website geplaatst en alleen nog genoemd in de Nieuwsbrief.

VWG Bestuur:

Uit de bestuursvergadering van 23 april.

Het bestuur is voltallig en op sterkte als de ALV, u als leden; op 4 juni instemt met de benoeming en daarmee de voordracht van het bestuur volgt van:

Piet – Hein Daverveldt, dijkgraaf Hoogheemraadschap van Delfland, na de instemming van de ALV zal hij het voorzitterschap op zich nemen.

Alette van den Hazelkamp, werkzaam bij de RCE in Amersfoort, als zelfstandige werkzaam geweest en betrokken bij Water Heritage is bereid gevonden om plaats te nemen in het bestuur en daarmee de ontstane vacature als gevolg van het aftreden van Bernadette Wösten in te nemen.

Wat het bestuur voornemens is:

Op korte termijn een aantal gesprekken intern en extern voeren over de positie van de VWG. Uit deze „foto” zullen ongetwijfeld gegevens op tafel komen waarvan gedacht wordt dat kan beter of dat moet anders.

Aan de hand daarvan wordt door het bestuur een termijnvisie opgesteld voor de komende jaren. Die visie zullen we aan u als leden in een volgende ALV voorleggen.

Mocht u nu al denken: daar wil ik graag bij betrokken zijn: een mailbericht is voldoende om dicht op dit proces te zitten en mee te participeren.

De eerstvolgende bestuursvergadering is op vrijdag 21 mei. Mocht u vragen hebben aan het bestuur dan zijn die welkom.

ALV

De eerstvolgende ALV op 4 juni zal een digitale bijeenkomst zijn.

Dat is ook het moment om de twee genoemde kandidaat bestuursleden voor te stellen en te benoemen en vervolgens afscheid te kunnen nemen van Bernadette Wösten.

Mede gelet op het belang van het bovenstaande denkrichting naar de nabije toekomst wil het bestuur niet wachten tot medio oktober maar op vrijdag 4 juni het een en ander uit de doeken doen.

's Middags is een gecombineerde digitale bijeenkomst met WaterHeritage. Dan wordt het boek van Milja van Tielhof: „Conflict en Consensus, Waterbeheer in de Nederlanden 1200 – 1800” gepresenteerd. Milja zal zelf een bijdrage over haar boek verzorgen en het boek zal aangeboden worden.

Dit boek is mede door een financiële bijdrage van de VWG tot stand gekomen en is het vijfde boek in de reeks: Waterstaat, Cultuur en Geschiedenis die onder verantwoordelijkheid staat van hoogleraar Petra van Dam.

Gegevens van het boek:

Conflict en Concensus, Waterbeheer in de Nederlanden; Milja van Tielhof; ISBN: 9789087048907, 292 blz. prijs: e 39,-

Hierbij treft u het programma aan:

- 14:50-15:00 Aanvang
- o 15:00-15:10 Introductie bestuur Vereniging van Waterstaatsgeschiedenis en Netwerk WaterHeritage
- o 15:10-15:30 Lezing boek Milja van Tielhof 'Consensus en conflict, een nieuwe synthese over het Nederlandse waterbeheer 1200-1800'
- o 15:30-16:00 Aanbieding boek aan Rogier van der Sande, Dijkgraaf Hoogheemraadschap van Rijnland en voorzitter Unie van Waterschappen + vragen
- o 16:00 Pauze
- o 16:10-16:25 Ingezonden foto's waterschaps bestuurhistorisch erfgoed
- o 16:25-16:45 Netwerkrunde in breakoutrooms
- o 16:45 17:00 Afsluiting

U dient zich vooraf voor deze digitale bijeenkomsten aan te melden:

info@waterstaatsgeschiedenis.nl

Wat van belang is: geef expliciet aan voor welke bijeenkomst u zich in wilt schrijven:

1: ALV 4 juni

2: Middagbijeenkomst VWG/ WaterHeritage

In de week van 31 mei ontvangt u de agenda en bijbehorende stukken voor de ALV met een link, en/ of een link naar de middagbijeenkomst.

VWG data:

Opnieuw moeten we u laten weten geen ruimte te zien om de Voorjaarsexcursie plaats te laten vinden. Er is op korte termijn geen perspectief ten aanzien van versoepelingen waardoor het mogelijk wordt om met een groep ergens samen te komen.

De opnieuw oplopende Corona besmettingscijfers geven een weinig gunstig beeld. De verwachting is dat als het merendeel van de bevolking zal zijn ingeënt er ruimte zal ontstaan voor het organiseren van bijeenkomsten zoals wij gewoon zijn om te doen.

De aandacht richt zich dan ook op de Najaarsexcursie van donderdag 7 oktober. De agenda van de gastheer: Waterschap Rijn & IJssel is daarbij leidend.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman

Excursiecommissie

Website:

De vereniging heeft een website die te vinden is via de zoekterm:

Waterstaatsgeschiedenis.nl

Op de website zal een verwijzing worden opgenomen naar de hoogheemraad- en waterschappen en specifiek naar het beleid ten aanzien van Cultureel Erfgoed.

Als er geen document digitaal beschikbaar is dan zal er een korte omschrijving worden opgenomen waaruit het cultureel erfgoed bestaat.

Algemeen:

Kierstand Haringvliet

Naar aanleiding van het bericht in de Nieuwsbrief van april zal er in een volgende Nieuwsbrief een reactie komen. De tenor van het bericht in april was mogelijk iets te somber.

Waterschap Hunze en Aa's (Veendam)

In voorgaande edities van de Nieuwsbrief kwam met regelmaat een gevelsteen met een peilschaal voorbij.

Deze keer de oude peilschaal van het gemaal Kielsterpomp in Kiel Windeweer.

Het nieuwe gemaal is in 1991 door het waterschap Gorecht gebouwd. In de muur is de peilschaal van het oude gemaal ingemetseld, waar nog uit werd gegaan van de schaal WP ten opzichte van A.P.

De nieuwe toevoeging is de peilbout die de hoogte op N.A.P. aangeeft: + 3.62 m.

Het gemaal Kielsterpomp staat in Kiel Windeweer (Pieter Venemakade 199) aan het Kielsterdiep en is samen met het Annerveensch kanaal de verbinding tussen het Winschoterdiep naar het Stadskanaal.

Kiel Windeweer is met 6.5 km. het langste dorp van Nederland. Verdwalen kan niet, het dorp bestaat uit twee straten: Dorpsstraat een de westzijde van het Kielsterdiep en de Pieter Venemakade aan de oostzijde van het daip.

(afbeelding VE)

Waterschap Hunze en Aa's heeft net als de andere waterschappen een brochure samengesteld met de naam: Waterbazen. Nu Nederland op slot zat of nog gedeeltelijk zit is wandelen een ,her,ontdekte activiteit geworden. Waterschappen spelen daar op in door informatie over waterbeheer in hun werkgebied beschikbaar te stellen.

Op de site van het waterschap is de Ontdek & Doegids te downloaden.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

In de gemeente Westerveld (Drenthe) is een proef gestart: tegengaan van het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij het telen van bloembollen. Waterschap, provincie, ministerie en LTO dragen bij in dit project.

Drenthe staat ,nog niet, bekend als provincie met een groot bloembollenareaal en misschien is dat dan ook de reden dat de provincie voor dit project is uitgekozen om ervaring op te doen en uiteindelijk ook in de andere drie bloembollenprovincies te gaan gebruik: Flevoland, Noord- en Zuid-Holland.

Reden om na te gaan denken over het gebruik van bestrijdingsmiddelen is het spanningsveld van de sector, inwoners en natuur en waterkwaliteit.

Het project maakt deel uit van het Landelijk Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030.

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Voor het eerst sinds lange tijd is er nauwelijks meer sprake een neerslagtekort, voor de tijd van het jaar zijn het „normale” waarden. Het hemelwater wordt opgevangen en in het gebied gebufferd. De stuwen in het gebied staan op de hoogste stand. De verwachting is dat er in de komende weken niet ineens een omslag op zal treden naar een watertekort.

Waterschap Vallei en Veluwe

Op 26 maart is mevrouw Marijn Ornstein op het provinciehuis in Arnhem geïnstalleerd als dijkgraaf van het waterschap. Voor de benoeming werkt zij bij de Royal Schiphol Group met als aandachtsgebied fysieke veiligheid en het brandweerkorps.

Bij de installatie werd speciale aandacht gevraagd om jongeren in toenemende mate bij het werk van het waterschap te betrekken en hen kennis te laten maken met werk van een waterschap

Waterschap Rivierenland (Tiel)

In de Breedeweg (iets buiten Groesbeek, gemeente Berg en Dal) is de actie: „Steenbreek” van start gegaan. Breedeweg heeft in de afgelopen jaren met regelmaat te kampen gehad met wateroverlast. In de kern is 65% van de verhardingen particulier eigendom. Het waterschap wil bewoners met deze actie aanmoedigen om stenen te vervangen door beplanting. Met planten in plaats van stenen krijgt hemelwater de kans om de bodem te verdwijnen en daardoor minder of zelfs geen overlast te veroorzaken.

Een campagneteam helpt om tuinen te vergroenen, er worden schertsontwerpen gemaakt en de stenen worden opgehaald.

Hollandse Waterlinie.

Waterschap Rivierenland plaatst met regelmaat een nieuw item op de website over een van de militaire objecten die deel uitmaken van de Hollandse Waterlinie. Dit jaar is het nationale thema: Ode aan het landschap. De Objecten van de waterlinie liggen inmiddels vrijwel allemaal ingebed in een groen – blauwe zone, zones die op hun beurt weer van belang zijn voor de waterhuishouding. De aandacht voor de Hollandse Waterlinie hangt nauw samen met de aanwijzing van de linie die deze zomer als UNESCO Werelderfgoed wordt verwacht. De Hollandse Waterlinie is 200 km. lang en loopt van Gorinchem naar Muiden tussen de Boven Merwede, Waal en het IJsselmeer

De waaiersluizen bij Asperen in de Linge (afb. waterschap Rivierenland)

Waterschap Amstel, Gooi & Vecht (Amsterdam)

Een gedicht van 500 meter lang op een stedelijke ringdijk, hiermee wil het waterschap aandacht vragen voor de functie van „gewone” straten in Amsterdam maar die toch een waterkerende functie hebben voor een belangrijk deel van Amsterdam oost. Het gedicht is geplaatst op 20 april en zou twee weken aanwezig blijven in het straatbeeld. Voor wie het heeft gemist een plaatje:

(afbeelding: Waterschap Amstel, Gooi & Vecht)

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Op 23 april was de digitale boekpresentatie van: *Dijken voor beginners*. Het boek is een leidraad voor iedereen die te maken krijgt met een aanpassing van een dijk in het kader van het HoogWater Beschermings Programma (HWBP). Op de site van het hoogheemraadschap kan het boek worden ingezien.

<https://www.hwbp.nl/documenten/handreikingen/2021/03/04/boek-dijken-voor-beginners>

Waterschap Hollandse Delta (Ridderkerk)

Op de site van het waterschap staat het nieuwe waterbeheerprogramma 2022 – 2027.

Op 10 mei is de *Historische atlas van de Biesbosch* gepresenteerd aan Jan Bonje, dijkgraaf, door de auteur Wim van Wijk. In de atlas zijn 79 kaarten opgenomen die de verandering van de Biesbosch in beeld brengen na de Sint Elisabethsvloed van 1421. In de atlas wordt een kaart van Cornelis Schilder beschreven, de afmeting van deze kaart is 3.75 m. x 1.90. De kaart wordt digitaal beschikbaar gesteld via een digitaal belevingscentrum.

Waterschap Brabantse Delta (Breda)

Het waterschap wil aan de hand van het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) zes stuwen renoveren en geschikt gaan maken om water langer vast te houden op de hoge zandgronden in het gebied. Het gaat om stuwen in de omgeving van Bergen op Zoom, Roosendaal, Rijen en Wouw. Het DHZ is opgesteld voor de provincies Noord – Brabant en Limburg.

Waterschap Aa en Maas (Den Bosch)

Met ingang van 23 april is drs. M.J.J. Maas de nieuwe dijkgraaf van het waterschap

Dijkgraaf Lambert Verheijen nam op 9 april na 16 jaar afscheid als dijkgraaf van het waterschap.

Waterschap De Dommel (Boxtel)

Kunstenaarscollectie Satellietgroep heeft een wandeling door het Dommeldal opgesteld het Verwonderpad. Het pad loopt in Sint Oedenrode van de Odaberg bij het Hoogakkerpad tot aan de zandwinput bij Camping de Kienehof.

Op 28 april stond het Brabants bekenlandschap een dag in de belangstelling een dag van de driejaarlijkse Landschapstriënnale. Samen met het Waterschap Brabantse Delta en de gemeente Meijerijstad zijn initiatieven ontwikkeld om meer aandacht aan de beken te schenken en inwoners meer bewust te maken van hun eigen leef- en woonomgeving en hen er ook bij te betrekken.

Waterschap Limburg) Roermond

Verticale solar mast oplossing voor bedienen van een stuw in de Oostrumsche beek. De stuw ligt ver buiten het elektriciteitsnetwerk, om de stuw toch te kunnen automatiseren is besloten tot het plaatsen van zonnecollectoren. Belangrijke hobbel was een rij bomen die langs de beek staan en veel daglicht weg zouden nemen bij het opwekken van energie. In overleg met het bedrijf dat de panelen plaatst is besloten om een paal te plaatsen en verticale panelen toe te passen. Bijkomend voordeel is dat er minder vuil op de panelen achterblijft of er langs waait.

(afbeelding: Waterschap Limburg)

De Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis wil in de komende jaren aandacht besteden aan historische feiten die het vakgebied raken:

2021: Sint Elisabethsvloed (1421); het themajaar loopt door tot en met 2022; vanaf april is er een speciale website: www.600jaarelisabethsvloed.nl

2022: Afsluiten van de Kromme Rijn (1122)

2022: De Haarlemmermeer viel droog (1852)

2022: De (Oude) Hollandse Waterlinie bestaat 350 jaar (1672)

2023: Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard 750 jaar

2024: Volledige ingebruikname Blankenbergtunnel tussen de A-15 en A-20

2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust (Land van Vollenhove)

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926

2027: Begin van het waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Data:

Volgende maand verschijnt het boek: „Reuzenarbeid” van Willem van der Ham bij uitgever: NAI010. Het KIVI organiseert een webinar.

Op de website meer informatie te vinden.

7 oktober: NajaarsExcursie, Waterschap Rijn & IJssel (Doetinchem), datum onder voorbehoud van de mogelijkheden die er op dat moment zijn.

Dit jaar bestaat de VWG 30 jaar en SSF 35 jaar.

Hier zal opnieuw door middel van een gezamenlijk symposium aandacht aan worden geschonken: op **28 oktober** a.s. in de Geertekerk, Utrecht

Dit is een verschoven datum: van 8 april a.s. naar het najaar. Mocht u zich voor 8 april hebben opgegeven dan heeft u als het goed is inmiddels bericht ontvangen dat de aanmelding ook voor de datum van 28 oktober staat genoteerd. Mocht u zich nog niet hebben opgegeven: wacht niet te lang!

Het thema: „Is de Waterwolf terug?”

De veronderstelde verandering van het klimaat zal aan de orde komen.

Via deze Nieuwsbrief zult u op de hoogte worden gehouden.

Van 1 tot en met 4 september de European Association for Urban History in Antwerpen gehouden.

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: info@waterstaatsgeschiedenis.nl . Helaas komt het voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Ten aanzien van berichten en mededelingen:

De Nieuwsbrief verschijnt 1 x per maand, het streven is op of kort na de 15^e van de maand. Mocht u mededelingen willen laten opnemen dan is het prettig als u hier rekening mee wilt houden.

Berichten die u wilt aanleveren voor plaatsing op de website: berichten zullen (als er aanbod is) op vrijdag worden verzonden aan de webmaster.

Vincent Erdin
Secretaris VWG
15 mei 2021